

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 4.12.2006
KOM(2006) 726 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO
W SPRAWIE WZMOCNIENIA EUROPEJSKIEJ POLITYKI SĄSIEDZTWA**

{SEK(2006) 1504}
{SEK(2006) 1505}
{SEK(2006) 1506}
{SEK(2006) 1507}
{SEK(2006) 1508}
{SEK(2006) 1509}
{SEK(2006) 1510}
{SEK(2006) 1511}
{SEK(2006) 1512}

1. WPROWADZENIE

W ciągu pierwszych osiemnastu miesięcy wprowadzania w życie Europejskiej Polityki Sąsiedztwa (EPS) udało się stworzyć solidną podstawę dla wzmocnionych relacji między Unią a jej sąsiadami. Istnieją ramy dla jednolitej polityki, plany działania w ramach EPS dla jedenastu partnerów UE, w których określone są konkretne zobowiązania wzajemne, prowadzony jest także wzmocniony i efektywny dialog z niemal wszystkimi partnerami. UE dysponuje również nowym instrumentem finansowym, który w znacznym stopniu przyczyni się do poprawy jakości udzielanej pomocy i dostarczy więcej środków na wspieranie reform partnerów.

Europejska Polityka Sąsiedztwa opiera się na założeniu, że w żywotnym interesie UE leży większy rozwój gospodarczy, stabilność i lepsze sprawowanie rządów w krajach z nią sąsiadujących. Odpowiedzialność za te aspekty spoczywa przede wszystkim na tych krajach, ale UE może żywo zachęcać do podejmowania reform i w znaczący sposób wspierać ich realizację. Dlatego też w najlepiej pojętym wspólnym interesie UE i jej sąsiadów leży budowanie silniejszych i głębszych wzajemnych relacji. Europejska Polityka Sąsiedztwa nie jest związana z procesem rozszerzenia UE – znacznie wzmocniona współpraca UE z jej sąsiadami jest możliwa bez stwarzania im konkretnych perspektyw przystąpienia do struktur UE, a dla europejskich sąsiadów – bez przesądzania o tym, w jaki sposób mogą się kształtować ich przyszłe relacje z UE, zgodnie z postanowieniami Traktatu.

W ciągu ostatnich lat w większości sąsiadujących z UE państw osiągnięto postęp we wprowadzaniu reform gospodarczych i politycznych (szczegółowe informacje na temat dotychczasowych efektów pierwszych siedmiu planów działania znajdują się w sprawozdaniach z postępu prac, załączonych do niniejszego komunikatu). W przypadku niektórych partnerów te plany działania stały się zasadniczą częścią krajowych strategii reform, a międzynarodowe instytucje finansowe (MIF) odpowiednio dostosowują do nich swoje polityki.

Niemniej jednak, ubóstwo i bezrobocie, zróżnicowane wyniki gospodarcze, korupcja i nieudolność w sprawowaniu rządów są w dalszym ciągu znaczącymi problemami. Perspektywy rozwoju są często ograniczone dla obywateli państw sąsiadujących, a w szczególności dla młodzieży. „Zamrożone konflikty” i ostatnie wydarzenia na Bliskim Wschodzie i południowym Kaukazie przypominają, że warunki dla pokojowego współistnienia, zarówno niektórych sąsiadów UE, jak i innych państw o kluczowym znaczeniu trzeba dopiero budować. Nie są to problemy wyłącznie sąsiadów Unii – i dla niej samej niosą one zagrożenie znacznego wzrostu nielegalnej imigracji, niepewności dostaw energii elektrycznej, groźbę degradacji środowiska naturalnego i rozprzestrzenienia się terroryzmu.

Stało się zatem oczywiste, że EPS mogłaby i powinna zostać wzmocniona, w szczególności jeśli weźmie się pod uwagę potencjalne olbrzymie koszty braku wsparcia dla sąsiadów UE w ich wysiłkach związanych z przeprowadzaniem reform. UE musi złożyć atrakcyjną ofertę państwom partnerskim objętym EPS – zaproponować im lepsze perspektywy dla handlu i inwestycji, zapewnić warunki sprzyjające kontaktom międzyludzkim i ułatwić krótkoterminowe, legalne podróże, bardziej aktywnie uczestniczyć w rozwiązywaniu zamrożonych konfliktów i stwarzać więcej możliwości pozyskiwania środków. UE musi pomóc tym państwom sąsiadującym, które chcą przeprowadzać reformy, by mogły to robić szybciej, lepiej i przy mniejszym obciążeniu kosztami swoich obywateli. Musi ona również

zapewnić więcej środków zachęcających i przekonać tych, którzy wciąż jeszcze zachowują rezerwę.

Głównym celem niniejszego komunikatu jest wykazanie, że EPS jest niezbędna i już dowiodła swojej wartości – i że nie ulega wątpliwości, że UE powinna koniecznie wykorzystać dotychczasowe dokonania i na ich bazie intensywniej zaangażować się w tę politykę. Dlatego komunikat zawiera wiele propozycji dotyczących zasadniczej poprawy wpływu tej polityki.

2. MOCNE I SŁABE STRONY

Mocnymi stronami EPS są:

- **Integracja.** EPS zapewnia jednolite, przejrzyste ramy, dotyczące sąsiedztwa jako całości, dla dyskusji i odnoszenia się do szerokiego zakresu zagadnień dotyczących UE i każdego z jej partnerów. Jednolite ramy sprawiają, że o wiele trudniej jest koncentrować się wybiórczo na sprawach gospodarczych, z pominięciem niewygodnych kwestii takich jak niesprawne rządy czy poszanowanie praw człowieka, a plany działania przewidują aktywną współpracę w dziedzinie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, propagując ideę państwa prawa.
- **Wspólna odpowiedzialność.** Narzędzie operacyjne polityki – plan działania – jest w całości przedmiotem negocjacji i wspólnych ustaleń na szczeblu politycznym. Nie jest on narzucany przez żadną ze stron, lecz stanowi uzgodnioną agendę wspólnej pracy.
- **Konkretne działania.** Plany działania, mimo że są rozległe i obejmują wiele zagadnień, są szczegółowe. Z doświadczeń zdobytych w trakcie ich realizacji wynika, że dzięki temu znacznie łatwiej jest prowadzić dyskusje, uzgadniać i zrealizować szczegółowe, terminowe i mierzalne cele.
- **Lepsze wykorzystanie środków.** Począwszy od chwili obecnej, nowy Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa (ENPI) stworzy warunki do tego, by o ukierunkowaniu wsparcia Wspólnoty na rzecz państw partnerskich wyraźnie decydowała polityka, i by polegało ono również na nowych formach współpracy (współpracy transgranicznej, z biurem TAIEX, współpracy bliźniaczej) i na zwiększeniu środków. W szczególności dla tych państw objętych EPS, które dotychczas mogły korzystać z programu TACIS, ENPI będzie stanowił zasadniczy postęp, ponieważ umożliwi przejście ze wsparcia technicznego do pełnoprawnej współpracy.

Jednakże niektóre dziedziny ENP wciąż wymagają znacznych ulepszeń. UE stara się zachęcać do realizacji w państwach partnerskich programów bardzo ambitnych reform, których początkowe koszty polityczne i ekonomiczne są duże. Natomiast znaczna część środków zachęcających EPS – na przykład dostęp do rynku i integracja, czy inne korzyści ekonomiczne – przyniesie efekty dopiero po pewnym czasie. Państwa partnerskie natrafiają więc na realne trudności w organizowaniu niezbędnego wsparcia dla reform w ramach możliwości krajowych.

Do słabych stron w szczególności należą:

- **Integracja w sferze handlowej i gospodarczej.** UE w dalszym ciągu dąży do wzmocnienia stosunków handlowych z większością partnerów objętych EPS, między

innymi poprzez: wspieranie Ukrainy w procesie przystępowania do WTO, przygotowanie do negocjacji przekrojowej i kompleksowej umowy o wolnym handlu, przygotowanie do przyznania autonomicznych preferencji handlowych dla Mołdowy i rozpoczęcie negocjacji w sprawie rozszerzenia umów o wolnym handlu z partnerami z rejonu Morza Śródziemnego o zagadnienia z dziedziny rolnictwa i usług. W celu zapewnienia wszystkim dodatkowych korzyści politycznych i ekonomicznych, ważne jest złożenie zarówno wschodnim, jak i południowym parterom objętym EPS oferty, która będzie określała wyraźne perspektywy głębokiej integracji handlowej i gospodarczej z UE, a także uwzględnienie w propozycjach UE dotyczących liberalizacji lepszego dostępu do wszystkich obszarów potencjału gospodarczego i zainteresowania partnerów UE. Powinno to dotyczyć również produktów o ważnym dla nich znaczeniu.

- **Mobilność i migracja.** Jakkolwiek współpraca w zakresie mobilności i zarządzania migracją z państwami objętymi EPS stale się rozwija, polityka ta jeszcze nie przyczyniła się do istotnej poprawy sytuacji w zakresie przemieszczania się obywateli państw partnerskich do UE. Procedury udzielania wiz krótkoterminowych (np. przedsiębiorcom, naukowcom, studentom, turystom czy nawet osobom udającym się w podróż z wizytą oficjalną) pod względem czasu trwania i kosztów, które trzeba ponieść, są niezwykle „jawnym” czynnikiem zniechęcającym państwa partnerskie i stanowią przeszkodę w realizacji wielu podstawowych celów EPS.
- **Konflikty regionalne.** Niewiele osiągnięto w ramach EPS w sferze wspierania działań na rzecz rozwiązywania zamrożonych i otwartych konfliktów w regionie, odnotowano jednak pewne konkretne dokonania (np. w związku z zarządzaniem granicą w Mołdowie i na terytoriach palestyńskich). UE powinna aktywniej brać udział i intensywniej zaznaczać swoją obecność w regionalnych lub wielostronnych mechanizmach rozwiązywania konfliktów oraz w działaniach na rzecz monitorowania i utrzymania pokoju.

Dlatego Komisja zdefiniowała wiele obszarów, w których należałoby wzmocnić EPS w celu zapewnienia jej powodzenia. We wszystkich tych obszarach konieczne będą dodatkowe wysiłki ze strony UE, ale korzyści polityczne wielokrotnie przewyższą nakład pracy.

3. WZMOCNIENIE POLITYKI

Rozwój i reformy w państwach partnerskich UE leżą przede wszystkim w ich własnym interesie i są kwestią ich suwerennej odpowiedzialności. Niemniej jednak, w interesie UE leży wspieranie partnerów w podejmowanych wysiłkach. Istnieje już wiele niezbędnych narzędzi, które mają temu służyć. Funkcjonowanie pozostałych należy jeszcze usprawnić w sposób opisany poniżej. W podejmowanych działaniach UE będzie w dalszym ciągu dostosowywała swoje wsparcie do potrzeb i aspiracji partnerów. Im większy postęp osiągnie państwo partnerskie we wprowadzaniu reform, tym głębsze mogą się stać jego relacje z UE i tym większego wsparcia powinna ona udzielać.

3.1. Wzmocnienie komponentu gospodarczego i handlowego

Głębsza integracja gospodarcza z krajami partnerskimi objętymi EPS będzie miała zasadnicze znaczenie dla sukcesu i wiarygodności polityki. Od samego początku najważniejsze założenie EPS przewidywało, że integracja gospodarcza powinna wykraczać poza wolny handel towarami i usługami, i dotyczyć również „kwestii ponadgranicznych”, a mianowicie usuwania barier pozataryfowych i stopniowego osiągania kompleksowej konwergencji w

dziedzinie handlu i regulacji (takich jak normy i standardy techniczne, przepisy sanitarne i fitosanitarne, polityka konkurencji, konkurencyjność przedsiębiorstw, innowacje i polityka przemysłowa, współpraca w dziedzinie badań naukowych, prawa własności intelektualnej, instrumenty celne ułatwiające handel i zdolność administracyjna w dziedzinie reguł pochodzenia, dobre zarządzanie w obszarze podatków, prawo spółek, zamówienia publiczne i usługi finansowe). Plany działania w ramach EPS są krokiem zmierzającym w tym kierunku.

Umowy o wolnym handlu dotyczące zasadniczo towarów przemysłowych zostały już zawarte z partnerami z regionu Morza Śródziemnego i ostatnio podjęto negocjacje mające na celu rozszerzenie ich zakresu na zagadnienia z dziedziny rolnictwa i rybołówstwa oraz włączenie do nich świadczenia usług oraz zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw. W miarę upływu czasu wdrożenie planów działania w ramach EPS, w szczególności w obszarach regulacyjnych, przygotowuje grunt dla zawarcia „przekrojowych i kompleksowych umów o wolnym handlu” nowej generacji ze wszystkimi partnerami objętymi EPS, podobnych do tej, którą UE zamierza negocjować z Ukrainą.

Przekrojowa i kompleksowa umowa o wolnym handlu powinna zasadniczo obejmować handel wszystkimi towarami i usługami między UE a partnerami objętymi EPS, również produktami o szczególnym znaczeniu dla tych krajów partnerskich, i powinna uwzględniać solidne, prawnie wiążące postanowienia dotyczące kwestii regulacyjnych w sferze handlowej i gospodarczej. Należy także rozszerzyć na inne obszary regulacyjne zakres istniejących już umów o wolnym handlu, zawartych z partnerami z regionu Morza Śródziemnego. W tym procesie zostaną wzięte pod uwagę wyniki ocen wpływu handlu na zrównoważony rozwój.

Takie przekrojowe i kompleksowe umowy o wolnym handlu trzeba będzie starannie dostosowywać i uporządkować, by uwzględnić w nich sytuację ekonomiczną każdego państwa partnerskiego i stan jego rozwoju. Umowy te mogą przewidywać pewien poziom asymetrii, jeśli zaistnieje taka potrzeba. Z uwagi na swój kompleksowy charakter i ambitne założenia, przekrojowe umowy o wolnym handlu przewidują średnioterminowe, a w przypadku niektórych państw objętych EPS nawet długoterminowe cele. Przed przystąpieniem do negocjacji przekrojowych i kompleksowych umów o wolnym handlu, UE musi przeanalizować zdolność partnerów do realizacji i dotrzymania ich warunków, mając równocześnie na uwadze poziom ich aspiracji. Państwa będą podążały w wytyczonym kierunku stopniowo i w różnym tempie, ale ważne jest, by stworzyć im wszystkim takie same perspektywy. Celem końcowym byłoby doprowadzenie do tego, by partnerzy UE mieli takie same podstawy regulacyjne i podobny zakres dostępu do rynku. Dla osiągnięcia tego celu i wzmocnienia swojej zdolności administracyjnej, partnerzy będą musieli w dalszym ciągu dążyć do wdrożenia części planów działania dotyczących handlu i sfery regulacyjnej. Wsparcie w tych sektorach będzie przedmiotem szczególnej uwagi.

Prawdopodobnie w tej dziedzinie zostanie zachowane przede wszystkim podejście dwustronne tj. relacje na poziomie UE – dane państwo partnerskie, w celu uwzględnienia znacznych różnic w ich sytuacji. Dzięki temu, te które są bardziej zaawansowane w rozwoju będą mogły osiągać postęp szybciej i nie będą ograniczane przez pozostałe. Ta koncepcja jest w pełni spójna z długoterminową wizją wspólnoty gospodarczej zawiązującej się między UE a jej partnerami objętymi EPS. Pewne jej elementy już zostały wprowadzone w państwach położonych wokół Morza Śródziemnego w drodze umowy z Agadiru. W perspektywie długoterminowej, praca na rzecz stworzenia szerszej sąsiedzkiej wspólnoty gospodarczej obejmowała będzie takie kwestie, jak: stosowanie wspólnych ram regulacyjnych i stwarzanie lepszego dostępu dla towarów i usług w państwach partnerów objętych EPS oraz

wypracowanie pewnych porozumień instytucjonalnych dotyczących takich kwestii, jak na przykład mechanizmy rozstrzygania sporów.

Punkty działania: Handel, inwestycje i integracja gospodarcza

- stosowanie wobec wszystkich partnerów objętych EPS podejścia polegającego na zawieraniu „przekrojowych i kompleksowych umów o wolnym handlu”, przy jednoczesnym uwzględnieniu aspektów „ponadgranicznych” i liberalizacji wymiany handlowej między państwami partnerskimi z zachowaniem, jeżeli zajdzie taka potrzeba, pewnego poziomu asymetrii;
- większe wsparcie dla reform i wysiłków zmierzających do poprawy środowiska regulacyjnego w sferze handlowej i gospodarczej oraz klimatu inwestycyjnego
- wzmocnienie integracji gospodarczej i współpracy w kluczowych sektorach

3.2. Ułatwianie mobilności i zarządzanie migracją

Już na samym początku istnienia Wspólnoty Europejskiej możliwości podróżowania w obrębie Wspólnoty w sprawach służbowych, w celu kształcenia lub wypoczynku, stworzone obywatelom państw członkowskich Unii, miały niezwykle ważne znaczenie dla promowania handlu wewnętrznego i inwestycji, budowania wzajemnej świadomości oraz nawiązywania kontaktów gospodarczych, społecznych i kulturalnych. Mobilność osób jest niezwykle ważna również dla wszystkich partnerów objętych EPS. Unia nie będzie mogła w pełni wywiązywać się z podjętych zobowiązań dotyczących wielu aspektów europejskiej polityki sąsiedztwa, jeżeli warunki odbywania legalnych krótkoterminowych podróży będą ograniczone tak, jak ma to miejsce obecnie. Aktualna polityka wizowa UE i praktyki stosowane w tej dziedzinie często utrudniają i stwarzają przeszkody dla legalnych podróży. Długie kolejki przed urzędami konsularnymi państw UE najlepiej świadczą o istnieniu barier ograniczających wjazd na terytorium UE. Możliwość otrzymania wiz krótkoterminowych w rozsądnym czasie i po rozsądnych kosztach niezależnie od tego, czy podróż ma charakter służbowy, turystyczny czy naukowy, czy też jej celem jest odbycie nauki, udział w pracach naukowo-badawczych, konferencjach poświęconych zagadnieniom społeczeństwa obywatelskiego lub nawet złożenie oficjalnej wizyty na poziomie krajowym lub samorządowym, będzie wskaźnikiem siły europejskiej polityki sąsiedztwa.

Ze wzmocnieniem EPS będzie się więc wiązała konieczność przeprowadzenia bardzo drobiazgowej analizy, która powinna przynieść odpowiedź na pytanie, w jaki sposób doprowadzić do tego, by procedury wizowe w mniejszym stopniu utrudniały legalne podróże z państw sąsiadujących do UE (i odwrotnie). Oczywiście do tej kwestii można się odnosić jedynie w szerszym kontekście, to znaczy przy uwzględnieniu powiązanych z nią zagadnień takich, jak współpraca w celu przeciwdziałania nielegalnej imigracji, w szczególności przedostawaniu się osób na terytorium UE drogą morską; zwalczanie handlu ludźmi i przemytu ludzi; efektywne zarządzanie granicami; zawarcie umów o readmisji i zapewnienie skutecznych powrotów nielegalnych imigrantów do krajów pochodzenia, a także ustanowienie odpowiednich procedur rozpatrywania wniosków o ochronę międzynarodową i udzielenie azylu. Dzięki wydatnemu zaangażowaniu partnerów UE w pracę nad spełnieniem tych warunków koniecznych, znaczne usprawnienie procedur wizowych – uproszczenie i przyspieszenie procedur wizowych dla niektórych, szczególnych kategorii podróży, zwłaszcza w celach służbowych, odbycia wizyt oficjalnych lub nauki – powinno stać się

możliwe, przy równoczesnym wzmożeniu wspólnych wysiłków na rzecz zwalczania nielegalnej imigracji.

Przykładami tego, co można osiągnąć niech będą ułatwienia wizowe i umowy o readmisji wprowadzone dla Ukrainy w październiku 2006 r. Warto też zaznaczyć, że wkrótce mają się rozpocząć rozmowy z Mołdową w sprawie takich umów. Negocjacje dotyczące umów o readmisji z Marokiem zostały już prawie zakończone. Umowy dotyczące ułatwień wizowych są negocjowane równoległe z umowami o readmisji a warunki tych umów przystosowuje się do konkretnych okoliczności. Odpowiadają one specyficznym potrzebom zainteresowanego państwa trzeciego i przewidują uproszczenia procedur wydawania wiz krótkoterminowych dla niektórych kategorii osób.

W tym kontekście mają również zastosowanie szersze dokonania w dziedzinie polityki wizowej w UE, na przykład będące efektem negocjacji między państwami członkowskimi, dotyczących utworzenia systemu informacji wizowej, w ramach którego przy rozpatrywaniu wniosków wizowych będą wykorzystywane technologie biometryczne, i który stworzy możliwości wymiany danych wizowych między państwami członkowskimi. Ponadto Komisja zaproponowała wiele form współpracy między państwami członkowskimi, jak choćby utworzenie wspólnych centrów wizowych, dzięki którym można będzie w znacznym stopniu usprawnić przyjmowanie wniosków wizowych w państwach objętych EPS.

Biorąc pod uwagę potrzebę wyważonego podejścia i opierając się na efektach dialogu dotyczącego migracji i kwestii wizowych, przewidzianych w planach działania w ramach EPS, Unia powinna być gotowa otworzyć negocjacje w sprawie umów o readmisji i ułatwień wizowych z każdym państwem sąsiadującym, dla którego istnieje plan działania z chwilą, gdy zostaną spełnione odpowiednie warunki konieczne.

Punkty działania: Mobilność i migracja

- wprowadzenie ułatwień wizowych, wyeliminowanie przeszkód utrudniających legalne podróże np. w celach służbowych, edukacyjnych, turystycznych, złożenia oficjalnej wizyty
- zapewnienie, w ramach kompleksowego podejścia, sprawnego zarządzania mobilnością i migracją, zajęcie się kwestią readmisji, podejmowanie współpracy w zakresie zwalczania nielegalnej imigracji oraz skuteczne i efektywne zarządzanie granicami

3.3. Wspieranie kontaktów międzyludzkich

Niezależnie od kwestii mobilności EPS musi mieć „ludzką twarz” i obywatelom UE oraz państw sąsiadujących należy stworzyć możliwości nawiązywania wzajemnych kontaktów, wzbogacania swojej wzajemnej wiedzy o społeczeństwie i lepszego poznawania obu kultur. EPS nie może być tylko przeznaczona dla urzędników i polityków. Po obu stronach granic ludzie powinni dostrzegać efekty silniejszych związków między Unią a jej sąsiadami.

- Wymiana w celach edukacyjnych i wymiana młodzieży muszą stanowić centralny element EPS, wiadomo przecież, że tego rodzaju relacje pomogły zbudować relacje i przezwyciężyć uprzedzenia w obrębie UE. Współpraca na szczeblu wyższych uczelni będzie wspierana za pomocą programu TEMPUS, a w 2007 r. w ramach inicjatywy Erasmus Mundus zostaną uruchomione nowe programy stypendialne dla regionu objętego EPS. Dialog polityczny w sprawie szkolnictwa wyższego powinien zostać wzmocniony w

celu wspierania wysiłków zmierzających do wprowadzenia unowocześnień i reform w państwach sąsiadujących. Będą podejmowane dalsze działania na rzecz wzmożonego upowszechniania i wymiany najlepszych praktyk w tej dziedzinie. Te instrumenty pomogą w stworzeniu obszaru współpracy w zakresie szkolnictwa wyższego i przyczynią się do osiągnięcia zbieżności z politykami UE tak, jak w ramach procesu bolońskiego, w którym uczestniczy wielu partnerów objętych EPS. Należy zwiększyć wsparcie dla reform w dziedzinie kształcenia, również za pośrednictwem Europejskiej Fundacji Kształcenia. Można będzie również przewidzieć uruchomienie nowego programu w ramach EPS, którego celem byłoby wspieranie kontaktów między młodymi profesjonalistami ze wszystkich środowisk, również związanych z życiem kulturalnym i sztuką, a także środowiskiem regulacyjnym. Ważna rola we wspieraniu takich działań przypadnie państwom członkowskim.

- Mobilność naukowców jest zasadniczym elementem pogłębionej współpracy badawczej między UE a państwami objętymi EPS i przyczynia się do podnoszenia jakości prac. Do zwiększania mobilności przyczynią się także wspólne działania w zakresie informowania o możliwościach otrzymania stypendiów (np. w ramach programu "Marie Curie"), przy pełnym wykorzystaniu istniejących narzędzi informacji.
- Generalnie rzecz biorąc należy rozbudować kontakty między społeczeństwami obywatelskimi tak, by wykraczały one poza sferę kontaktów na szczeblu rządowym i służyły nawiązywaniu stosunków w wielu dziedzinach – na przykład w ramach współpracy związków zawodowych, organów władz regionalnych i lokalnych (między innymi w ramach programów dla miast bliźniaczych), placówek ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i grup kulturalnych. Programy współpracy transgranicznej, finansowane ze środków ENPI, odegrają ważną rolę, ale szersze kontakty, obejmujące całe terytorium UE również będą potrzebne. Wiele z nich będzie miało przede wszystkim charakter gospodarczy i społeczny, ale wymiana kulturalna i dialog interkulturalny także będą miały istotne znaczenie.
- Ważnym aspektem w kontaktach społeczeństw obywatelskich będą wzmocnione relacje między przedsiębiorstwami. Należy aktywnie zachęcać organizacje pracodawców w UE i państwach objętych EPS, w szczególności zrzeszające małe i średnie przedsiębiorstwa, do nawiązywania bliższych związków i wzajemnego przekazywania doświadczeń.
- Udział społeczeństwa obywatelskiego w EPS powinien wykraczać poza zakres programów wymiany i współpracy. Unia powinna zachęcać rządy państw partnerskich, by umożliwiały przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego angażowanie się w proces reform na odpowiednim poziomie w charakterze zainteresowanych stron, czy to w formie uczestnictwa w przygotowywaniu przepisów prawa, monitorowania ich wprowadzania w życie, czy podejmowania inicjatyw na poziomie krajowym lub regionalnym, mających związek z EPS. Na poziomie krajowym lub w szerszym kontekście regionalnym, seminaria dla przedstawicieli rządów / społeczeństw obywatelskich, poświęcone zagadnieniom reform, pomogą w budowaniu klimatu zaufania.
- Dostrzegalność efektów EPS będzie również istotna z punktu widzenia jej wzmocnienia, ponieważ dzięki niej ta polityka nabierze znaczenia dla obywateli UE i państw partnerskich. Komisja opracowała już strategię informacji i komunikacji w ramach EPS. Państwa członkowskie powinny również dawać wyraz celom i osiągnięciom EPS w swoich działaniach informacyjnych, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych.

Ludzki wymiar EPS ma równie istotne znaczenie zarówno dla państw członkowskich, jak i dla Wspólnoty. Włączenie tych aspektów do programów dwustronnych i dzielenie się informacjami i najlepszymi praktykami w ramach działań dotyczących sfery kontaktów międzyludzkich przyczyni się do poprawy wizerunku Unii jako całości w państwach partnerskich. W celu poprawy ogólnej widoczności jej działalności, Komisja zamierza uruchomić stronę internetową, łączącą witryny państw członkowskich, która ułatwi dostęp do informacji na temat programów wymiany funkcjonujących we Wspólnocie.

Punkty działania: Kontakty międzyludzkie

- wymiana w celach edukacyjnych, kulturowych oraz wymiana młodzieży i naukowców
- kontakty między społeczeństwami obywatelskimi i angażowanie tych społeczeństw obywatelskich do większego udziału w realizacji EPS
- kontakty między regionalnymi i lokalnymi organami władzy
- szkolenie osób, które będą tworzyły przyszłe uregulowania
- kontakty między przedsiębiorstwami
- działania na rzecz dostrzegalności efektów i lepszej informacji

3.4. Nadawanie EPS wymiaru tematycznego

Do tej pory EPS miała w znacznym stopniu charakter dwustronny, czyli była realizowana między UE a każdym z jej partnerów. Tego rodzaju podejście zostało przyjęte z uwagi na ogromne różnice w sytuacji gospodarczej i politycznej poszczególnych partnerów, ich potrzeb i aspiracji. Takie zróżnicowanie musi w dalszym ciągu być centralnym punktem tej polityki.

Niemniej jednak wieloma tematami przekrojowymi, które mieszczą się w zakresie wspólnego zainteresowania i troski UE oraz jej południowych i wschodnich partnerów objętych EPS, można się zająć w kontekście wielostronnym. W obszarach takich, jak: energetyka, transport, środowisko naturalne, rozwój obszarów wiejskich, społeczeństwo informacyjne, współpraca naukowo-badawcza, zdrowie publiczne, usługi finansowe, zarządzanie granicami, migracja czy polityka morska, problemy mają nie tylko charakter dwustronny, a ze wspólnej debaty, działań i współpracy UE i wszystkich lub większości jej partnerów objętych EPS mogą wynikać korzyści. Te obszary są ważne dla zrównoważonego rozwoju, dobrobytu, stabilności i bezpieczeństwa.

Lista zagadnień w ramach tematów, które należałoby uwzględnić w EPS, wymaga uzgodnień i wszechstronnej dyskusji. Podobnie sposoby podejścia do tych tematów wymagają dalszego rozważenia. Do niektórych zagadnień można się odnieść za pomocą stosunkowo prostych metod takich, jak spotkania *ad hoc* lub bardziej regularne kontakty na szczeblu ministerialnym czy w drodze współpracy ekspertów. W odniesieniu do innych większe korzyści przyniosą prawdopodobnie bardziej zinstytucjonalizowane lub zintegrowane działania. Należy zwrócić większą uwagę na skuteczną realizację wielostronnych umów i procesów, zarówno już istniejących, jak i nowych. Należałoby rozważyć niezwłocznie możliwość zawarcia wielostronnych umów między UE a partnerami objętymi EPS w pewnych, nielicznych kluczowych sektorach, z których najbardziej oczywiste to: energetyka (rozszerzenie zakresu Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Energetyczną) i transport (horyzontalne / globalne umowy dotyczące lotnictwa). Należy również wziąć pod rozwagę możliwość rozszerzenia sieci, zapewniając ich międzyoperacyjność w ramach systemów UE.

Innym ważnym elementem EPS jest stworzenie partnerom objętym tą polityką możliwości uczestniczenia w pracach niektórych agencji Wspólnoty i programach wspólnotowych. W równoległym opracowanym komunikacie w tej sprawie¹ Komisja proponuje przyjęcie ogólnego podejścia do tych zagadnień.

Punkty działania: Aspekty tematyczne

- wzmocnienie wielostronnego i dwustronnego dialogu między partnerami objętymi EPS w najważniejszych sektorach
- rozważenie zawarcia dodatkowych umów wielostronnych w dziedzinie energetyki i transportu i wzmocnienie już istniejących umów
- prace na rzecz rozszerzenia sieci energetycznych i transportowych UE na kraje sąsiadujące oraz ich interoperacyjności
- udział sąsiadów w pracach odpowiednich agencji i w odpowiednich programach Wspólnoty

3.5. Wzmocnienie współpracy politycznej

Jeżeli EPS nie będzie mogła przyczynić się do rozwiązania konfliktów w regionie, będzie to oznaczało, że nie udało się zrealizować jednego z jej najważniejszych celów. Takie konflikty mogą zagrozić bezpieczeństwu Unii, z uwagi na ryzyko nasilenia się czy masowego napływu uchodźców, przerwania dostaw energii, zerwania więzi handlowych i połączeń transportowych albo poprzez rozprzestrzenianie się terroryzmu i przestępczości zorganizowanej, w tym handlu ludźmi, narkotykami i bronią. Unia ma ogromny udział w pomocy dla uchodźców i osób wysiedlonych – o ile lepsze można by osiągnąć rezultaty, gdyby te środki zostały wykorzystane na wspieranie zrównoważonego rozwoju. Niezbędne jest również, leżące w interesie wszystkich zainteresowanych stron, zaangażowanie Rosji w ściślejszą współpracę w zakresie zapobiegania konfliktom i działań na rzecz większej stabilizacji w Europie Wschodniej i na południowym Kaukazie.

Przez wiele lat skutki takich konfliktów dawały się odczuć w sąsiedztwie Unii, a mianowicie w Mołdowie, na południowym Kaukazie i terytoriach palestyńskich czy ogólniej rzecz biorąc na Bliskim Wschodzie, albo w rejonie Sahary Zachodniej. EPS nigdy nie zastąpi regionalnych ani wielostronnych działań zmierzających do rozwiązania tych problemów. Jednakże UE musi być przygotowana do odegrania bardziej aktywnej roli w tej dziedzinie, albo poprzez pełne uczestnictwo w tych działaniach (jak ma to miejsce w przypadku Kwartetu Bliskowschodniego), albo w drodze rzeczywistego udziału w konkretnych przedsięwzięciach dotyczących cywilnego bądź wojskowego monitorowania lub w operacjach mających na celu utrzymanie pokoju. Działania podejmowane w ramach zarządzania granicami mają tu również ważne znaczenie – najlepiej świadczy o tym sukces granicznej misji wspomagającej (EUBAM) w Mołdowie i efekty osiągnięte w Rafah. Komisja jest gotowa, wspólnie z Sekretariatem Rady, opracować dalsze propozycje dotyczące rozwiązywania konfliktów. Nowy instrument stabilizacji stworzy także możliwości dla większego zaangażowania się UE w tych obszarach.

¹ Zgodnie z tym, co zostało szczegółowo zapisane w równoległym opracowanym komunikacie Komisji w sprawie ogólnego podejścia umożliwiającego państwom partnerskim objętym EPS udział w pracach agencji Wspólnoty i w programach Wspólnoty, COM(2006)xx z dnia 29 listopada 2006 r.

EPS może również zapewnić środki dla wzmożonego dialogu, który, wraz z konkretnym wsparciem dla reform i rozwoju, może wnieść trwały wkład do działań dotyczących tych zagadnień. Bardziej prężna współpraca regionalna (pkt 3.6 poniżej) może przyczynić się do wielu osiągnięć w tym kontekście. Ponadto, podejmując wiele innych kroków, można osiągnąć znaczne wzmocnienie wymiaru politycznego EPS.

- Możliwość dostosowania do deklaracji WPZiB, (już zaproponowana wschodnim partnerom objętym EPS), na zasadzie rozpatrywania każdego przypadku z osobna, może być również zaoferowana partnerom południowym.
- Partnerzy objęci EPS mogą zostać zaproszeni, również po rozpatrzeniu każdego przypadku z osobna, do udziału w spotkaniach informacyjnych i koordynacyjnych organizowanych przez UE na forach międzynarodowych takich, jak ONZ, Rada Europy i OBWE.
- W 2007 r. może się odbyć nieformalne spotkanie na wysokim szczeblu ze wszystkimi partnerami objętymi EPS, którzy są związani planem działania, poświęcone bieżącym praktycznym przedsięwzięciom związanym z wprowadzaniem wzmocnionej EPS zaproponowanej w niniejszym komunikacie.
- Istnieje również możliwość intensyfikacji współpracy parlamentarnej, czy to między Parlamentem Europejskim a parlamentami krajowymi, czy poprzez pracę w ramach europejskich fundacji politycznych.
- Obecność Unii w całym regionie można by także bardziej uwydatnić poprzez wzmocnienie misji dyplomatycznych WE i państw członkowskich w państwach objętych EPS. W pełni operacyjne przedstawicielstwa Komisji powinny zostać możliwie najszybciej ustanowione we wszystkich państwach objętych EPS.

Punkty działania: Współpraca polityczna

- zwiększenie aktywności UE w regionalnych lub wielostronnych działaniach na rzecz rozwiązywania konfliktów, włącznie z udziałem w odpowiednich cywilnych i wojskowych misjach pokojowych
- zaproponowanie możliwości dostosowania do deklaracji WPZiB wszystkim partnerom objętym EPS
- organizacja nieformalnego spotkania na wysokim szczeblu w 2007 r.
- zintensyfikowanie współpracy parlamentarnej
- wzmocnienie obecności UE na poziomie dyplomatycznym we wszystkich państwach partnerskich objętych EPS

3.6. Wzmocnienie współpracy regionalnej

EPS stwarza również duże możliwości dialogu i współpracy na poziomie regionalnym w regionie Morza Czarnego, gdzie Mołdowa, Ukraina i inne państwa południowego Kaukazu stykają się z UE, Rosją i Turcją. Począwszy od stycznia 2007 r., kiedy Morze Czarne stanie się jedną z granic UE, wzmocnione podejście regionalne będzie zasadniczą częścią polityki sąsiedztwa UE. W kontekście współpracy UE na poziomie regionalnym z państwami partnerskimi położonymi wokół Morza Czarnego (niezależnie od tego czy będzie ona miała

miejsce w ramach EPS czy – w przypadku relacji z Rosją – w ramach strategicznego partnerstwa, albo z Turcją jako krajem kandydującym), UE powinna w pełni się w nią angażować, niezależnie od tego, na ile formalny charakter mają jej relacje dwustronne z tymi krajami. Do konkretnych problemów sektorowych można byłoby się odnosić poprzez podejmowanie odpowiednich inicjatyw np. w zakresie przynoszącej wspólne korzyści współpracy naukowej opartej na dialogu politycznym, lub współdziałania na forach takich, jak Międzynarodowa Komisja ds. Ochrony Morza Czarnego.

Wzmocniona współpraca w regionie Morza Czarnego – „synergia regionu Morza Czarnego” – może również pomóc w przygotowaniu gruntu dla przezwyciężenia długotrwałych regionalnych konfliktów. Organizacja Współpracy Gospodarczej Państw Morza Czarnego (BSEC) jest użyteczną platformą dla dialogu i współpracy z całym tym regionem. Komisja bada obecnie możliwości nawiązania bliższych kontaktów z tą organizacją, włącznie z uzyskaniem statusu obserwatora. Ponadto, na bazie tych bliższych kontaktów, dobrze byłoby nawiązać regularny dialog z BSEC na szczeblu ministrów spraw zagranicznych, który pomógłby w realizacji i dalszym rozwoju regionalnej polityki Unii w regionie Morza Czarnego. Równolegle z tymi spotkaniami z BSEC, warto byłoby organizować spotkania ministrów UE i wschodnich państw objętych EPS, w celu prowadzenia dialogu politycznego i dyskusji na tematy związane z polityką sąsiedztwa. Komisja zamierza zająć się zagadnieniem dalszego wzmocnienia dialogu w regionie Morza Czarnego w swoim komunikacie, który wyda w przyszłym roku. „Synergia regionu Morza Czarnego” powinna uwzględniać inne inicjatywy regionalne takie, jak inicjatywa Baku w dziedzinie transportu i energetyki.

W państwach położonych wokół Morza Śródziemnego EPS stanowi nowe i ważne dopełnienie toczącego się od dawna regionalnego dialogu i postępującej integracji w kontekście partnerstwa eurośródziemnomorskiego. Partnerstwo eurośródziemnomorskie stworzyło UE i jej południowym sąsiadom możliwości dialogu i współpracy na poziomie regionalnym w sferze politycznej, gospodarczej, handlowej, społecznej i kulturalnej. Pięcioletni program pracy uzgodniony podczas szczytu w Barcelonie w 2005 r., w oparciu o agendę EPS, wytyczył już jasno kierunki bardziej intensywniej współpracy regionalnej na nadchodzące lata.

Na gruncie stworzonym przez partnerstwo eurośródziemnomorskie i układy o stowarzyszeniu, obecnie zawarte już z większością partnerów śródziemnomorskich, EPS daje prawdziwe możliwości wzmocnienia relacji UE z partnerami z regionu Morza Śródziemnego, przy pełnym uwzględnieniu zróżnicowanej sytuacji i interesów państw partnerskich. Wspólnie uzgodnione zobowiązania dotyczące reform, określone w każdym z pięciu obecnie obowiązujących planów działania (dla Izraela, Jordanii, Maroka, Autonomii Palestyńskiej, Tunezji), przyniosły już efekty opisane w odpowiednich sprawozdaniach z postępu realizacji tych planów. W szczególności w tych planach działania zostały jasno sprecyzowane wspólne priorytety, przyczyniły się one także do włączenia różnych zagadnień do jednoczącego dialogu oraz stworzyły realne możliwości osiągnięcia postępu nawet w problematycznych obszarach. W przypadku planów działania dla Egiptu i Libanu, nad którymi prace dobiegają końca, dwustronny aspekt relacji eurośródziemnomorskich będzie podobny do aspektu regionalnego. Ponadto synergii dla wspierania reform gospodarczych i trwałego wzrostu w regionie Morza Śródziemnego można poszukiwać w innych obszarach gospodarczych takich, jak objęty działaniem Rady Współpracy Państw Arabskich Zatoki Perskiej, gdzie zasoby i inwestycje mogą być w tym celu wspólnie mobilizowane.

Zarówno w krajach położonych wokół Morza Śródziemnego, jak i Morza Czarnego, większa elastyczność oferowana w ramach nowych instrumentów współpracy będzie miała ogromne

znaczenie. Na przykład nowe programy współpracy transgranicznej, tworzone w ramach ENPI, będą po raz pierwszy oferowały rzeczywiste możliwości wspierania oddolnie inicjowanej współpracy między lokalnymi i regionalnymi władzami, po obu stronach tych mórz i zajmowania się zagadnieniami będącymi przedmiotem wspólnej troski – takimi, jak środowisko naturalne, transport, łączność i komunikacja, bezpieczeństwo morskie, środowisko morskie, regionalny rozwój gospodarczy, turystyka i wymiana społeczno-kulturalna.

Należy również sięgnąć poza granice najbliższego sąsiedztwa Unii, by podjąć współpracę z „sąsiadami sąsiadów”. Na przykład w Azji Środkowej albo w rejonie Zatoki Perskiej ze środków nowych instrumentów (Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (ENPI) i Instrumentu Współpracy w zakresie Rozwoju (DCI)) będzie można finansować działania dotyczące współpracy regionalnej w państwach obu regionów – może to mieć szczególne znaczenie w takich sektorach, jak: energetyka, transport, środowisko naturalne i polityka w dziedzinie badań naukowych. W szerszym kontekście, istnieją możliwości przyciągania prywatnych i publicznych inwestycji oraz środków na finansowanie potrzeb bezpośrednich sąsiadów UE w zakresie rozwoju i modernizacji. Podobne rozważania dotyczą również krajów spoza grupy państw Afryki Północnej objętych EPS, w kontekście strategii UE-Afryka, gdzie bardziej przydatna będzie realizacja szerszych programów współpracy regionalnej i sama współpraca w obszarach takich, jak migracja, infrastruktura, energetyka oraz pokój i bezpieczeństwo. Wykraczając poza takie działania podejmowane w ramach współpracy regionalnej, można również rozważyć kwestię stworzenia podobnej agendy dla dialogu i reform z Kazachstanem, w odpowiedzi na zainteresowanie wyrażone przez ten kraj. Sprawom Azji Środkowej będzie poświęcony dokument dotyczący polityki, który zostanie wkrótce opracowany.

Punkty działania: Współpraca regionalna

- dążenie do synergii regionu Morza Czarnego, obejmującej m.in. dialog na szczeblu ministrów spraw zagranicznych i wzmożoną współpracę z BSEC, przy uwzględnieniu obecnej współpracy regionalnej takiej, jak inicjatywa Baku dotycząca energetyki i transportu
- pełne wdrożenie eurośroziemnomorskiego programu prac
- wzmocnienie współpracy z „sąsiadami sąsiadów” np. w dziedzinie energetyki, transportu, zwalczania nielegalnej imigracji

3.7. Wzmocnienie współpracy finansowej

Począwszy od 2007 r. współpraca UE z państwami sąsiadującymi będzie finansowana z Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (ENPI) i pożyczek Europejskiego Banku Inwestycyjnego, któremu udzielony został nowy mandat. Oba rozwiązania będą stanowiły istotny postęp w stosunku do dotychczasowych możliwości. Na przykład ENPI będzie zdecydowanie bardziej elastyczny od poprzednich instrumentów (w szczególności w stosunku do TACIS), i będzie dysponował większymi zasobami w porównaniu do dostępnych poprzednio (wzrost o około 32% w stałych cenach w latach 2007-13 w porównaniu do okresu 2000-06). Pozostałe nowe instrumenty współpracy (w dziedzinie poszanowania praw człowieka, bezpieczeństwa jądrowego, jak również programy tematyczne) będą również dostępne dla partnerów objętych EPS. Nowy mandat dla EBI powinien zaowocować

większym wsparciem dla państw Europy Wschodniej i południowego Kaukazu, chociaż będzie ono prawdopodobnie znacznie mniejsze niż początkowo proponowała Komisja.

Środki dostępne na wspieranie agendy reform w ramach EPS będą w dalszym ciągu stosunkowo skromne, mimo ambitnych założeń EPS dotyczących agendy kompleksowych reform. Napływ prywatnych inwestycji do większości krajów regionu również utrzymuje się na niespełniającym oczekiwań, niskim poziomie podobnie jak ich zdolność do finansowania infrastruktury o podstawowym znaczeniu.

Bardzo istotna jest więc maksymalizacja wpływu pomocy UE i wykorzystania efektu dźwigni w zakresie finansowania – przyjęcie bardziej innowacyjnego podejścia w odniesieniu do rodzaju wspieranych działań, poszukiwanie synergii między ENPI a innymi funduszami wspólnotowymi, jak również synergii z działaniami państw członkowskich i ich instytucji finansowych, z międzynarodowymi instytucjami finansowymi (MIF) i innymi ofiarodawcami.

W celu nagradzania postępu we wprowadzaniu reform i umożliwienia skutecznego wykorzystania efektu dźwigni w odniesieniu do pomocy finansowej na inwestycje, pochodzącej od międzynarodowych instytucji finansowych i od innych ofiarodawców, Komisja zamierza wprowadzić dwa innowacyjne mechanizmy finansowe, przeznaczając przy tym znaczną część finansowania z ENPI na wspieranie sprawowania rządów i ułatwianie inwestycji. Szczegółowe propozycje będą przedstawione na etapie programowania, ale zasadniczo, w latach 2007-13 Komisja zamierza przeznaczyć:

- Kwotę w wysokości 300 mln EUR (średnio około 43 mln EUR rocznie) na Instrument Wspierania Systemu Rządów, na dodatkową pomoc, w uzupełnieniu normalnej puli środków dla danego kraju, tytułem uznania dla pracy i wsparcia działań tych państw partnerskich, które osiągnęły największy postęp w realizacji uzgodnionej agendy reform określonej w ich planie działania. Zgodnie z wynikami oceny postępu wprowadzania w życie określonych w planach działania elementów dotyczących sprawowania rządów (szeroko zdefiniowanych), te środki będą udostępniane jako uzupełnienie krajowych przydziałów, w celu wspierania głównych założeń agendy reform; pomoże to reformatorskim rządów zwiększyć liczbę ich wyborców popierających reformy.
- Kwotę w wysokości 700 mln EUR (średnio około 100 mln EUR rocznie) na Fundusz Inwestycyjny na rzecz Sąsiedztwa, stworzony na bazie FEMIP², z którego będą wspierane pożyczki dla państw partnerskich objętych EPS, pochodzące z MIF. Z tego funduszu będą finansowane dotacje na operacje pożyczkowe instytucji takich jak EBI (w kontekście jego nowego mandatu w zakresie pożyczek zewnętrznych), EBOR i być może instytucji państw członkowskich działających na rzecz finansowania rozwoju, zgodnie z ustalonymi priorytetami UE. Oczekuje się, że taki fundusz może przyczynić się do czterokrotnego, a może nawet pięciokrotnego zwiększenia środków na finansowanie dotacji w formie kredytów preferencyjnych dla projektów inwestycyjnych w państwach partnerskich objętych polityką EPS, realizowanych w priorytetowych sektorach wskazanych w planach działania. Konkretnie wsparcie ze strony państw członkowskich, wnoszących własne środki na finansowanie dotacji do funduszu powierniczego w uzupełnieniu wkładu finansowego WE, będzie wysoce pożądane dla podkreślenia, że Unia dysponuje zapleczem politycznym dla wzmocnionej EPS. Gdyby państwa członkowskie mogły wnieść wkład w wysokości dorównującej wysokości wkładu pochodzącego od WE, instrument mógłby zapewnić

² Instrument eurośródziemnomorskiego partnerstwa i inwestycji

znaczne kwoty na kredyty preferencyjne. Zarząd nad takim funduszem powierniczym mogliby wspólnie sprawować ofiarodawcy, zgodnie z wniesionym wkładem i stopniem koordynacji ich polityk na rzecz regionu z EPS. Koordynacja Funduszu Inwestycyjnego na rzecz Sąsiedztwa i funduszu powierniczego UE na rzecz infrastruktury w Afryce zapewni spójność i synergię.

W bieżących staraniach mających na celu zwiększenie koordynacji działań ofiarodawców z UE jako całej grupy, państwa członkowskie powinny w większym stopniu dostosowywać własne programy współpracy do uzgodnionych priorytetów i agend reform określonych w planach działania EPS. Należy także zapewnić ciągłą koordynację z działaniami Banku Światowego.

Punkty działania: Współpraca finansowa

- maksymalizacja wpływu i wykorzystania efektu dźwigni w odniesieniu do skromnych zasobów, jakimi dysponuje UE
- Instrument Wspierania Systemu Rządów
- Fundusz Inwestycyjny na rzecz Sąsiedztwa
- lepsza koordynacja pomocy pochodzącej od państw członkowskich i WE

4. WNIOSKI

W ciągu dwóch lat od wprowadzenia EPS, postępy osiągnięte w jej ramach potwierdziły ogromne możliwości tej długoterminowej polityki. Należy teraz przekształcić te możliwości w rzeczywiste dokonania poprzez zwiększenie jej wiarygodności i wpływu.

Europejska Polityka Sąsiedztwa nie jest ściśle związana z procesem rozszerzenia UE. W przypadku europejskich partnerów objętych EPS, polityka ta w żaden sposób nie przesądza o przyszłym kształcie ich relacji z UE, zgodnie z postanowieniami Traktatu. Niezależnie od takich perspektyw, UE musi stale dążyć do pełnej realizacji uzgodnionych agend reform, by doprowadzić do zbliżenia do Unii wszystkich jej sąsiadów.

W celu wspierania tych krajów sąsiedzkich w realizacji ambitnych i kosztownych reform, UE musi mieć możliwość złożenia im bardziej atrakcyjnej oferty. Możliwe są większe postępy w dziedzinie gospodarczej i handlowej, w zakresie ułatwiania procedur wizowych i zarządzania migracją, kontaktów międzyludzkich i kontaktów między organami administracyjnymi a regulacyjnymi. Więcej w sferze współpracy politycznej i regionalnej, więcej w sferze współpracy finansowej. Niektóre z tych działań będą wymagały poniesienia pewnych kosztów, lecz te nie są zaporowe – a z całą pewnością znacznie niższe od kosztów beczynności.

By zrealizować te cele państwa członkowskie będą musiały odegrać swoją rolę – zaproponowana tu wzmocniona polityka będzie wymagała zarówno pełnego zaangażowania politycznego, jak i proporcjonalnego zaangażowania w sferze ekonomicznej i finansowej. Komisja podejmuje również odpowiednie środki mające na celu zapewnienie, że kwestie EPS zostaną w pełni uwzględnione we wszystkich aspektach jej pracy. Komisja zamierza przedyskutować szczegóły tych koncepcji z Radą i Parlamentem. Równocześnie, niezbędna jest kontynuacja otwartego dialogu z państwami partnerskimi UE, w celu zwiększenia

współwłasności EPS. Z myślą o tym Komisja pragnie zorganizować w 2007 r. konferencję na wysokim szczeblu.

Ze sprawozdań z postępu prac wynika, że państwa partnerskie UE już dały wyraz swemu zaangażowaniu, poprzez przyjęcie i wstępne wdrożenie ambitnych planów działania w ramach EPS. Dla Unii, by mogła ona odpowiednio wspierać te państwa w procesach reform, zachęcać do osiągania postępów i nagradzać, musi być spełniony bezwzględny warunek, a mianowicie możliwości EPS muszą być dostosowane do realiów. Propozycje przedstawione powyżej złożą się na solidną ofertę, którą będzie można przedstawić krajom partnerskim objętym EPS, co rzecz jasna leży w interesie Unii.